תחקיר חזותי

אין כמו נפלאותיה של טבריה

חורבן חומות טבריה במכחול ציירים

אבני מורשת

תחקיר וכתיבה

ד"ר צבי סחייק, נחום סיון

עיצוב

זאב הררי

למן המאה ה-16 פקדו את טבריה נוסעי מסעות רבים ועולים לרגל אשר הנציחו בציוריהם את טבריה ובעיקר את הרס חומותיה.

ציור של סיר
צ'ארלס וו וילסון -
הריסות המצודה

הצירוף של יופי האזור, חשיבות העיר ליהודים ולנוצרים, מרחצאות חמי טבריה הידועים ודרמת החורבן והרס החומות מרעידות האדמה הנוראיות, תרמו את תרומתם לריבוי הציורים של טבריה וסביבותיה על רקע אגם הכנרת הנפלא!

אין כמו נפלאותיה של טבריה

ציור של טבריה

אין כמו נפלאותיה של טבריה

המרחצאות הרומיים שנותרו אחרי הרס רעידות האדמה

אין כמו נפלאותיה של טבריה

כבר במאה ה-17 ובעיקר במאות 18-19, עוד לפני המצאת הצילום, פקדו את טבריה ציירים, שציירו את יפי נופיה ממרחק. הציירים היו יושבים על ההרים העוטרים את העיר, לדוגמה, הר ברניקי, ומציירים. משום כך מרבית הציורים הם מדרום לצפון.

ציור של טבריה

הראשון שצייר בדייקנות את העיר משום שרצה לסמן את המקומות הקדושים לנצרות ובעיקר את החרמון המקודש לנצרות, היה קורנליוס דה ברין בשנת 1621.
ציור זה חשוב בהיסטוריה של העיר וארץ ישראל, כיוון שהוא מוכיח את הימצאותן של חומות שנבנו בפקודת הסולטאן סולימאן המפואר שנתן לדונה גרציה, לבקשתה, להקים אוטונומיה יהודית לכינוס יהודים ואנוסים מגירוש ספרד ופורטוגל.

ציורו של
קורנליוס דה ברין

הציור של קורנליוס קרוב מאוד לשנים שאחרי דונה גרציה (נפטרה 1569).
מכאן המסקנה, שאלו הן החומות שנבנו על ידי שליחיה.

תחקיר חזותי

אין כמו נפלאותיה של טבריה

חומת דונה גרציה
כיום, אחרי שיקום

עד ראשית המצאת הצילום בשנת 1860 ועוד בראשית דרכו, לא האמינו רבים בהמצאה והעדיפו להמשיך ולצייר, וכן לצלם ולהעביר את ההתרשמות החזותית לציור.

כך, הצייר הנודע דיוויד רוברטס אשר היטיב בכישרונו ובמכחולו לצייר פרטים מדויקים של העיר.

ציור של דיוויד רוברטס

בשנת 1837 אירע רעש אדמה כביר שהרס את מבני העיר הרעועים ופגע קשות בחומותיה של העיר. צלמים שמזלם שיחק להם צילמו את העיר וחומותיה לפני הרעש ואחריו.

לפני

ציורים של לבורד

אחרי

עד כדי כך היה הרעש הרסני שפליסון דה סוסי,
החוקר הצרפתי, מתאר את האירוע בטבריה כך:

"הביצורים המכתרים את העיר הם במצב מעורר כאב. החומות נפלו בשלמותן, ואחת נערמה על חברתה, המגדלים נבקעו לגזרים, והם מונחים פה ושם.
עיר רעת המזל: בתים אחדים נבנו מחדש על ידי היהודים, אולם שאר הבניינים הרוסים לארץ, ואין לראות שעתידים הם להיבנות מחדש במשך הדורות שיבואו.
לאחר שטיילתי קצת בין החורבות וההתבוננתי בקירות המבוקעים, שכל רוח מצויה עלולה להפילם..."

הצירוף של רעש האדמה של 1837, הרס החומות והעיר, והגעת משלחות עם צלמים, הותירו בידינו ציורי ציירים ותצלומי צלמים.

ציור של לינדסי

מבט מדרום לצפון
על העיר ההרוסה.

ציורו של הילר שהתפרסם ע"י
סטנלי מונטניו, לונדון 1869.
בולט בהישרדותו מסגד עומר
ליד הריסות המצודה.

הבאים מדרום, מירושלים, בדרך כלל שהו לאתנחתא בחמי טבריה, וציירו משם.

ציור של ברטלט

למן סוף המאה ה-19 וראשית המאה ה-20, עת כבשו הבריטים את הארץ והשלטון העותמאני הסתיים אחרי 400 שנה, נותרו בטבריה שרידי חומות מעטים.

בציורים, המצודה היא המונומנט הגדול שנותר גם אחרי הרעש ב-1837.

ציור של הארי פן,
שרידי המצודה על
רקע העיר

מקורות התמונות:
הספר 'The Land of Galilee' // האינטרנט, אמנות, אספנות, 'האוריינטליסטים מציירים את ארץ הקודש' // מתוך האינטרנט, סימון בארה של מרים, כיכר השבת // אוסף המוזיאון הימי חיפה // ד"ר צבי סחייק

אנו מכבדים את זכויותיהם של בעלי זכויות יוצרים ומשקיעים מאמצים באיתור בעלי זכויות יוצרים לצורך שימוש בחומרים המופיעים באתר.
השימוש נעשה על פי סעיף 27א לחוק זכויות יוצרים תשס"ח-2007, ואם לדעתכם נפגעה זכותכם כבעלים של זכויות יוצרים בחומר המופיע באתר זה, הנכם רשאים לפנות באמצעות דואר אלקטרוני לכתובת: info@hamoreshet.org.il
בבקשה לחדול מעשיית השימוש ביצירה, וציינו שם מלא ומספר טלפון, וצרפו צילום מסך וקישור לדף הרלוונטי באתר.

הפקה: מתנדבי קבוצת אבני מורשת – תקשורת לנכסי מורשת מוחשית
תחקיר וכתיבה: ד"ר צבי סחייק, נחום סיון
עיצוב: זאב הררי

אבני מורשת